

# PARAZİTLERİN KONAKLARDAN ÇIKIŞI VE DOĞADA YAYILIŞI

Konaklardan çıkış



Aracılı (İndirek)  
Aracısız (Direk)

# Aracılı

Kanda yaşayan  
parazitler

(Artropodlar: kene,  
vektör sinek)

**Kan nakli**

*Trypanasoma*

*Theileria*

*Plasmodium*

*Leishmania*

*Dirofilaria*

Gametosit

Trypamastigot

Mikrofiler

# Aracısız

Helmint- olgun, yumurta ve larva  
Protozoon- kist

Dışkı  
İdrar  
Vaginal akıntı  
Tükrük  
Balgam  
Kusma  
Deriyi delerek  
(*Dracunculus medinensis*)

**Terkesdiş yolları**

# Terkediş yolları

Sindirim  
Sistemi  
(En çok  
kullanılır.)

DIŞKI

**Yumurta:** Trichostrongylidae,  
Ascaridae, Fasciolidae

**Kist:** Coccidia, Giardia, Entamoeba

**Trophozoit:** Giardia

**Larva:** Metastrongylidae

**Halka veya olgunların atılımı:**  
Taenidae, *Trichinella spiralis*

KUSMUK

*Ollulanus* sp.

**Boşaltım Sistemi  
(idrar yolu)**

***Diectophyme renale***  
***Schistosoma sp.***  
***Trichosomoides crassicauda***

**Genital sistem  
(Vaginal yolla)**

***Trypanasoma equiperdum***  
***Trichomonas vaginalis***  
***Trichosomoides crassicauda***

**Solunum Sistemi  
(Aksırık, Balgam)**

**Metastrongylidae- Akciğer kıl kurtları**  
***Oestrus ovis* larvaları**

**Dış çevreye çıkan çeşitli parazit formları su, rüzgar, mekanik araçlar, gıda maddeleri insan ve hayvan hareketleri ile çevreye yayılırlar**

## **Paraziter Hastalıkların Yayılışını Etkileyen Faktörler**

- **Enfektif dönemlerin sayılarındaki artış**
- **Parazitlere karşı konak duyarlılığındaki değişiklikler**
- **Duyarlı konakların enfekte bölgelere götürülmesi**
- **Paraziter hastalıkların enfekte olmayan bölgelere yayılışı**

## Enfektif dönemlerin sayılarındaki artış

- Yumurta sayılarını artırırılar: *Haemonchus contortus*, *Ascaris suum*, *Ixodes ricinus*
- Larva sayılarını artırmak: Sümüklü – bir mirasidyum – yüzlerce serker Protozoonlar (Eimeria) – Schizogoni – gametagoni ile hızla çoğalır.
- İklimin etkisi (Kuzey yarım kürede larvalar bahar ve yazın hızla gelişir)
- Konak yoğunluğu: Enfektif dönemler hızla konaklara bulaşır
- Konakların bağışık durumu: Helmin larvalarında **hypobiosis**, ektoparazitlerde **diapause**
- Yağmur, ısı, nem, toprak ve bitki örtüsü: Gelişim dönemlerin gelişiminde etkilidir.
- Ara konak yoğunluğunun artması parazitin çoğalmasına yol açar



## Parazitlere karşı konak duyarlılığındaki değişiklikler

- Beslenme: Anemi - *Fasciola* sp., *Haemonchus* sp.
- Sterroid uygulaması: *Toxoplasma gondii* – Oocyst atılımı tekrar başlar
- Gebelik: Etkisiyle duyarlılık artar.
- Sağaltım: Oluşan bağışıklık kırılır ve konak duyarlı hale gelebilir.

## Duyarlı konakların enfekte bölgelere götürülmesi

- Yaş direnci: Kazanılmış bağışıklığı olmayan genç bireyler yaşlıların otlatıldığı alanlara koyulması.
- Tür direnci: *Fasciola* sp. sığırlar koyunlara göre daha dirençli
- Irk direnci: *Bos indicus*, kene ve kan emen sineklere *Bos taurus*'a göre daha dirençlidir
- Cinsiyet direnci: Bazı helmintlerde erkekler daha duyarlıdır.

## Paraziter hastalıkların enfekte olmayan bölgelere yayılışı

- Ülkeler arası hayvan ticareti
- Göç ve turizm – insan hareketleri